

Ataksija: Pomembne Informacije Za Bolnike

KAJ JE ATAKSIJA?

Beseda ataksija izhaja iz stare grščine in pomeni »nered«, predstavlja pa neskladne, nespretnne gibe in motnjo ravnotežja. V koordinacijo gibov so vpleteni številni deli osrednjega in perifernega živčnega sistema, ki morajo delovati usklajeno, da gibi potekajo gladko. Poškodbe in okvare kateregakoli izmed njih, lahko vodijo v ataksijo. Vaš zdravnik bo s pregledom opredelil mesto okvare živčevja in ugotovil ali je ataksija posledica okvare možganov, hrbtenjače ali perifernega živčevja. Najpogostejši vzrok ataksije so okvare malih možganov.

KAKŠNI SO SIMPTOMI ATAKSIJE?

- Motnje ravnotežja pri stanju
- Motnje hoje:
 - širokotirna hoja
 - nihanje ali zanašanje v stran
 - nezmožnost hoje po ravni črti
 - padci zaradi nestabilnosti
- Nekoordinirani, nespretni gibi rok
- Tresenje (tremor), ki se poslabša, ko se gib približa cilju in lahko prizadane roke, noge, glavo ali celotno telo
- Motnje govora, predvsem zabrisana, zatikajoča govorica
- Motnje očesnih gibov, ki lahko povzročajo dvojni vid ali zamegljen vid
- Vrtoglavica

KAJ SO VZROKI ATAKSIJE?

Ataksija sama po sebi ni bolezen, je pa nevrološki znak, ki ima lahko številne vzroke:

- poškodbe možganov zaradi možganske kapi, poškodbe glave, tumorjev, vnetij idr.
- Pomanjkanje vitaminov npr. B1, B12 in vitamina E
- Izpostavljenost toksinom (alkohol) in stranskim učinkom nekaterih zdravil npr. fenitoin, karbamazepin, barbiturati, nekateri antibiotiki, litij, amijodaron
- Avtoimune bolezni kot so multipla skleroza, vnetja možganskih žil, celiakija, imunski odgovor na rakava obolenja
- Metabolne bolezni na primer motnje delovanja ščitnice, nizka koncentracija krvnega sladkorja

- Nevrodegenerativne bolezni pri katerih pride do propada živčnih celic kot na primer multipla sistemska atrofija (MSA), spinocerebelarna ataksija (SCA) in druge
- Genetski vzroki

KAKO DIAGNOSTICIRAMO ATAKSIJE?

Zdravnik se bo z vami najprej pogovoril o vaših težavah in vas povprašal o morebitnih podobnih težavah pri vaših sorodnikih (družinska anamneza), nato bo opravil natančni nevrološki pregled. Po potrebi vas bo napotil na dodatne diagnostične preiskave, kot so:

- Slikovne preiskave: računalniška tomografija (CT) ali magnetno resonančno slikanje (MRI) glave in/ali hrbtenjače
- Preiskave krvi, urina in likvorja
- Pregled krvnega pritiska in delovanja sečil
- Preiskave srca
- Nevrofiziološke preiskave kot so elektromiografija in evocirani potenciali
- Kognitivni in nevropsihološki pregled
- Očesni pregled
- Pregled krvi za genetske/dedne vzroke ataksij

ALI OBSTAJA ZDRAVLJENJE?

Zdravljenje ataksij je odvisno od vzroka. Če je ataksija posledica jemanja določenih zdravil ali toksinov, lahko pride do izboljšanja ataksije ob prekinitvi uživanja teh snovi. Zdravimo lahko tudi pomanjkanje vitaminov in nekatere tumorje, avtoimune in metabolne bolezni. Tudi nekatere genetske ataksije lahko zdravimo z nadomeščanjem določenih vitaminov ali z zdravili.

Kadar ataksije ne moremo vzročno zdraviti, lahko bolnikovo gibanje in kakovost življenja izboljšamo s pomočjo fizikalne in delovne terapije ter z obravnavo pri logopedu.